

Sammendrag situasjonsrapportering – Uke 38

Hensikten med situasjonsrapporteringen er å få en oversikt over situasjonsbildet slik at Landbruksdirektoratet kan videreformidle informasjon til øvrig forvaltning, næring og forskning og slik oppnå en felles forståelse av gjeldende situasjon.

Situasjonsrapport fra Landbruksdirektoratet – Uke 38

Hendelse: Barkbiller

1. Situasjonsbilde

I barkbillesesongen 2021 har Landbruksdirektoratet bedt om ukentlige situasjonsrapporter fra statsforvaltere i fylkene berørt av høy lokal risiko og Statsforvalteren i Innlandet hvor det ble meldt om bekymring for utbrudd av stor granbarkbille. Den ukentlige rapporteringen ble gjennomført fra uke 26-34. Etter samtale med de aktuelle statsforvalterne i uke 36 ble det enighet rundt å fortsette rapporteringen da flere skader kan ventes observert utover høsten. I første omgang har Landbruksdirektoratet bedt om rapporteringer hver annen uke frem til høstferien, dvs. i uke 38 og uke 40. Om rapporteringen skal fortsette utover dette må vurderes sammen med statsforvalterne.

Det siste varselet for risiko for utbrudd ble gitt fredag 20. august. Følgende varsel ble gitt:

- **Sone 1: Risikoen** vurderes som lokalt høy i deler av sone 1. Særlig Vestfold og Telemark (Porsgrunn og Siljan) har lokaliteter med høye fellefangster og påvisninger av nye angrep. Også andre deler av sone 1 har enkelte lokaliteter med mer enn 20 000 biller per felle (Buskerud, Akershus, Østfold), men de fleste av disse har ikke observasjoner av vesentlige barkbilleangrep så langt. Om det finnes slike angrep, så kan slike skader i mange tilfeller bli synlige først etter sommersesongen og utover høsten. **Usikkerheten** for varselet vurderes som høy. De fleste steder har gjennomført første generasjon innen midten av juli, men vi vet ikke i hvilken grad disse billene har forlatt treet for å angripe nye trær eller om de blir værende i treet fram til overvintring. Juli har vært rekordvarm, men det har også kommet mye nedbør fra siste del av juli og inn i august som kan ha virket dempende på billenes fluktaktivitet. Ved slutten av periode 4 kan mer enn halve livsløpet for andre generasjon være gjennomført i mange lokaliteter. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO, 20. august 2021.
- **Sone 2: Risikoen** vurderes som lav for sone 2 (omfatter Innlandet). Enkelte lokaliteter i sone 2 har mer enn 20 000 biller per felle i denne sesongen, men majoriteten av lokalitetene har langt lavere verdier. Det er ikke kommet inn meldinger om angrep av vesentlig omfang i sone 2. Første generasjon ble fullført i perioden 5. juli – 9. august, og hvor stor del av en eventuell andre generasjon som er gjennomført så langt varierer mye mellom lokalitetene (0 – 63 %). **Usikkerheten** for varselet vurderes som middels. Juli har vært rekordvarm, men det har også kommet mye nedbør fra siste del av juli og inn i august som kan ha virket dempende på billenes fluktaktivitet. Det kan ikke utelukkes at flere nye angrep kan bli synlig i løpet av ettersommeren og høsten. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO, 20. august 2021.

SFAG, SFVT, SFOV og SFIN har hatt møter i kontaktutvalg eller tilsvarende før sommeren hvor fokus har vært å forankre beredskapsplanen og roller og ansvar. Gjennom sommeren er det kommet inn noen meldinger om observasjoner av stor granbarkbiller i Vestfold og

Telemark, Oslo og Viken og Innlandet. I den siste rapporteringen meldes det om større omfang av tørkeskadet skog fra SFVT og SFOV. Usikkert hvor mye av den tørkeskadede skogen som er angrepet av barkbiller.

Tømmerkjøpere prioriterer innkjøring av tømmer fra bilveilagre i alle overnevnte fylker, flere planlegger for eventuell prioritering av driftsapparat.

Rapportering uke 38:

- Oslo og Viken: Flere kommuner har gitt tilbakemelding. Generelt variasjon i tilbakemelding om skadeomfang. Rælingen og Lørenskog melder om skader for det meste på enkelttrær, med forekomst av roser, noe mer enn i vanlige år. Fra Nordre Follo, Ås, Frogn, Nesodden og Vestby har det kommet meldinger om mye døende gran. Det er registrert mye uttørking, flere hogster med tørrgran. Mye av hogd tørrgran var død før 2021, men også omfang av grandød i 2021 mange steder. Overraskende mye angrep/død/skranting i sein hkl 3 og tidlig hkl 4. I Indre Østfold kommune opplever de stadig å få bekymringsmeldinger fra skogbruksledere og skogeiere. Mye synlig død skog. Mye angrep av enkelttrær, observeres stadig mer «klynger», hovedsaklig i hkl 4 og 5. Bestandskanter og gran på skrinn mark bærer preg av tørke og insektangrep. Bekymring for at skog på gode boniteter blir berørt. Usikkert hva som er hovedårsaken til at omfanget av død granskog øker- ikke nødvendigvis stor granbarkbille da skadebildene er komplekse.
- Agder: SF har på nytt gått ut og bedt om innspill knyttet til barkbillesituasjonen. De har ikke mottatt informasjon fra næringsaktørene, kommunene eller andre om endring i status for barkbiller i fylket.
- Innlandet: SF har hatt kontakt med enkelte kommuner og skogeierorganisasjonene: Tilbakemelding fra kommunene:
  - Det observeres forholdsvis mange små, men spredte angrep.
  - Flere kommuner har gitt tilbakemelding om at det er behov for informasjonsmateriell. (vi viser her til vår tidligere tilbakemelding om samme tema). Viktig at det fortsatt er fokus på barkbillesituasjonen, og spesielt med tanke på sommeren 2022. (jf. at det er mange små spredte angrep nå, og hvordan disse kan utvikle seg)

Tilbakemelding fra næringsorganisasjoner:

- Vi har hatt kontakt med SB-skog, Nortømmer, Viken Skog og Glommen-Mjøsen Skog.
- Det meldes om at de er godt i gang med opprydding, og at situasjonen dermed er under god kontroll.
- Det gjenstår fortsatt en del opprydding i områder med toppbrekk.
  - Skadeomfanget vurderes som mindre enn hva de fryktet i sommer.

Vestfold og Telemark: 7. september hadde Statsforvalteren et møte med Viken Skog i deres lokaler hvor vi tok opp hvilke tiltak vi kan iverksette etter at vi observerte stort omfang av skogskader fra fly 20. august. Viken Skog signaliserte at de ønsker å prioritere områdene med mest skader når det planlegges avvirkning for høsten og vinteren. Det var enighet om at utfordringen er å få skogeierne til å skaffe seg oversikt over skadebildet i egen skog og bestille

hogst. Det var også enighet om at omfanget av tørke- og barkbilleskader se siste årene tilsier at det kan være økonomisk og ressursmessig riktig å avvirke skog i hogstklasse fire, som normalt skulle stått i noen år til før avvirkning. Det ble i møtet enighet om at Viken Skog skulle invitere kommunene og skogbrukslederne i gamle Vestfold fylke til et møte for å diskutere hvordan næringen og forvaltningen kan samarbeide om å nå ut til skogeierne.

20. september arrangerte Viken Skog et møte i skogen ved en pågående hogstdrift i Våle i Tønsberg kommune. Skogansvarlige i fire kommuner, skogbruksledere, produksjonsplanlegger, skogsjef og kommunikasjonsrådgiver fra Viken skog, tre fra hogstentreprenøren og to fra Statsforvalteren deltok. Det var enighet om samme momenter som ble diskutert med Viken Skog 7. september. Kommunene ble oppfordret til å bruke rentemidler til flyturer for å få oversikt over lokale skader og fine ut hvilke skogeiere som bør kontaktes. Det var enighet om å gjøre nytt fremstøt til mediene.

Omfang av skader

Skadeomfanget er størst i kommunene Holmestrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Porsgrunn, i et belte ca. 10 km inn fra kysten og ca. 40-50 km videre innover. I dette beltet er det ofte større grupper av trær som er skadet. Trær som har dødd i 2021 befinner seg typisk i bestandskanter eller i nærheten av grupper med trær som har tørket tidligere. Skadene ser ut til å ha eskalert i Holmestrand kommune i 2021. Der er det flere steder større, sammenhengende skogområder med mye skader.

I de andre kommunene i fylket er det mindre skadeomfang, men lokalt forekommer grupper av skadde trær. Skadene avtar mot nord og mot vest i fylket.

2. Mediebilde og budskap

Landbruksdirektoratet hadde i juni egen nyhetssak og pressemelding. Blitt plukket opp av skognæringens medier. Hovedbudskapet har vært at det nå finnes et varsel og en beredskapsplan for barkbiller og at skogeiere i områder med høye billefangster må ut å sjekke i egen skog. Har lenket til opplæringsvideoer for å kjenne igjen granbarkbille og gangsystemer.

Statsforvaltere har tatt i bruk egne nettsider for å informere om barkbilleberedskap. Skognæringens medier har hatt mange saker om barkbilleberedskap, NRK Vestfold og Telemark med TV-innslag 24. juni, NRK Sørlandet innslag i radio 29. juni. Tømmerkjøpere i alle fylker har forsøkt å nå ut til sine kunder enten ved nyhetssaker på egne nettsider, eller SMS til skogeiere. Hovedbudskapet har vært at det nå finnes et varsel og en beredskapsplan for barkbiller og at skogeiere i områder med høye billetall må ut å sjekke i egen skog.

Usikkerhet om man når ut til skogeiere da det er liten eller ingen respons.

Nyhetssaker og pressemeldinger uke 38:

Oslo og Viken: Oppslag i Indre Smaalenenes avis om spredning av barkbiller fra Berg naturreservat til omliggende privatskoger.

Vestfold og Telemark: Nyhetssak på Viken Skog sine nettsider. Det resulterte i nyhetsoppslag i flere lokalaviser i midten av uke 38.

Som følge av Viken Skogs nettnyhet har NRK tatt kontakt med SFVT og avtalt intervju i uke 39.

3. Tiltak som er iverksatt

- Alle overnevnte fylker har gjennomført møter i kontaktutvalg eller tilsvarende med fokus på forankring av beredskapsplanen og roller og ansvar
- Myndigheter og næring har forsøkt å nå ut til skogeiere for å oppfordre til å sjekke egen skog.
- Tømmerkjøpere prioriterer innkjøring av tømmer fra bilveilager
- Tømmerkjøpere planlegger for omdisponering av driftsapparat
- Ldir har bedt om ukentlige situasjonsrapporteringer fra SF i sone 1 og Innlandet for å følge situasjonsutviklingen tett. Sammendrag av situasjonsrapporteringene sendes ut til SF, LMD, næring og forskning.
- Utvidet situasjonsrapportering fra SFAG, SFVT, SFOV og SFIN; uke 38 og uke 40 i første omgang.

Tiltak som er iverksatt uke 38:

Oslo og Viken: Flere av de angrepne bestandene blir avvirket.

Vestfold og Telemark: Som nevnt under punkt 1.

4. Forventet utvikling

Vestfold og Telemark: Foventer økt pågang fra skogeiere til tømmerkjøpere.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Midlertidige tømmerlager vurderes opprettet, diskutert i kontaktutvalg. Tiltaket må initieres av næringa. Industrien melder om fulle tømmerlager. Ved utbrudd og uttak av større mengder tømmer har man per i dag ingen midlertidige lager.

Det er viktig at nødvendige tiltak ikke stanser opp på grunn av spørsmål angående økonomiske virkemidler.

Uke 38:

Oslo og Viken: Utvidet fangstsesong i barkbilleovervåkingen burde kanskje vurderes gjeninnført for å få et bedre estimat på antall biller som rekker å få 2 generasjoner per sommer.

Vestfold og Telemark: Det er nå opp til kommunene og tømmerkjøperne å engasjere, finne og kontakte aktuelle skogeiere.